

DE TOEKOMST IS JONG

Willem van der Horst

DE TOEKOMST IS
jong

EEN BOEK VOOR JOU OP WEG NAAR MORGEN

Buijten & Schipperheijn *Motief*

ISBN: 978-94-6369-203-8

© 2022 Buijten & Schipperheijn *Motief*
Amsterdam

Behoudens uitzonderingen krachtens de Auteurswet van 1912 mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Voor het maken van kopieën uit deze uitgave, ook voor zover toegestaan door de Auteurswet, zijn vergoedingen verschuldigd. Voor betaling van vergoedingen en voor toestemming voor het overnemen van gedeelten in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken wende men zich tot de uitgevers.

Vormgeving: Andries Mol

INHOUD

Inleiding	9
1. Bruisend druk	12
2. Heerlijke stress	20
3. Vaste grond en vloeibaar water	28
4. Ontwikkel richtinggevoel	36
5. Ben ik er klaar voor?	44
6. Wees jezelf... maar de ander dan?	52
7. Toffe gast (m/v)	60
8. Vindplaatsen van God	70
9. De Bijbel, hoe niet, hoe wel?	80
10. Geloof: hoezo?	90

MET DANK AAN:

Anne-Wil, Marloes, Robert-Jan, Joost, Léon, Dennis, Janniek,
Gerda, Jaap, Lidy, Ja, Chiel. Jongeren en jongerenwerkers.
Opgedragen als de 'legacy' van opa voor mijn kleinkinderen:
Joren, Anna, Ilse, Femke, Simon, Yaëlle, Zaïr, Aïza, Linde en David.

Willem van der Horst

INLEIDING

‘Zou jij een boek willen schrijven waarin jongeren zich herkennen?’ Ik was verbaasd toen ik deze vraag kreeg. Kan ik dat, een boek schrijven voor jullie, jongeren, terwijl ik je opa kan zijn? Ben ik niet te oud om maar iets te snappen van jullie leefwereld? Toch kwam ik er niet onderuit, want veel mensen zeiden tegen me: ‘Je hebt je hele leven met jongeren gewerkt en, misschien nog belangrijker, je kan toch naar hen gaan luisteren.’ Dat gaf de doorslag en daarom ben ik uitgebreid gaan praten met jongeren en jongerenwerkers. Ik heb genoten van die gesprekken en ik heb er veel van geleerd. Onder andere dat als ik gewoon luister, jullie mij prima kunnen vertellen wat je bezighoudt. Ik merkte ook dat jullie openstaan voor advies en nieuwe dingen als je maar eerlijk en oprecht worden benaderd. Als ze maar serieus genomen worden. Logisch toch!

Zo is het bezig zijn met het schrijven van dit boek een plezierig en leerzaam traject geworden. Het sloot ook mooi aan bij mijn eerdere ervaringen. Van luisteren heb ik mijn vak gemaakt. Ik ben jarenlang therapeut en coach geweest. Dan leer je echt wel te luisteren. Ook heb ik jarenlang lesgegeven aan jonge mensen op het hbo. Ik vind het echt heerlijk om dingen te bestuderen en door te geven aan anderen. En voor dit boek moest ik eerst weer goed naar jullie gaan luisteren, om ook wat te kunnen doorgeven.

En jullie jongeren staan echt anders in het leven dan ik toen ik jong was. Dat was in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw. Jullie leven meer ontspannen, meer in het hier-en-nu. Mijn leeftijdgenoten

en ik waren veel meer bezig met de vraag hoe God wilde dat we zouden leven. We waren met regels bezig, met moraal. Daarom mocht er ook zo weinig, want je had te maken met een strenge God.

Wat dat betreft is er veel veranderd. Jullie denken veel makkelijker over geloof, kerk en God dan wij vroeger. Jullie zijn veel meer maatschappelijk betrokken. Vragen over geloof en kerk spelen hooguit op de achtergrond een rol. Ik moest er bij jullie zelf over beginnen, anders kwam het gewoon niet op tafel. De kramp is er bij jullie van af op dat punt en ik heb dat als een verademing ervaren.

Leven in het hier-en-nu en genieten van een bruisend bestaan is een stijl van leven die vroeger niet op de voorgrond stond, maar die wel degelijk Bijbels te onderbouwen is. Dat zal ik in dit boek dan ook doen, om jullie daarmee een hart onder de riem te steken. Dat is wel nodig, want de samenleving doet ook een groot beroep op jullie. Wees jezelf, alles kan en mag. Doe wat bij je past en ga ervoor. Maar dat alles betekent ook keuzestress en kiespijn. Ik ga proberen jullie op dit punt advies te geven, aansluitend bij jullie ervaringen en levensgevoel.

Maar ik ga jullie niet oproepen om volwassen te worden. Dat suggereert dat je dat ooit kunt worden en dat je dan klaar bent. Vroeger misschien wel, als je getrouwd was, een huis had, een baan, en zo. Dat is nu echt niet meer zo. Het gaat er vandaag veel meer om dat je zelfstandig kunt zijn, en wat dat betekent probeer ik uit te leggen. In mijn werk als docent en als therapeut heb ik veel zelfstandige, wijze, jonge mensen ontmoet, maar ook veel onvolwassen ouderen.

Leven in het hier-en-nu en genieten van een bruisend leven is prachtig. Maar dit leven hier is ook te vergelijken met onderweg zijn. Als je onderweg bent, dan was er een vertrekpunt, je hebt een verleden en een toekomst. In dit boek ga ik je dus ook vragen na te denken over waar je vandaan komt en waar je naartoe wilt. Dat betekent dat ik je aan het nadenken wil zetten. Zonder dat nadenken word je misschien wel ouder, maar niet zelfstandiger.

Mijn doel is dus om je een handreiking te doen om zelfstandig je weg te vinden in je leven en in de samenleving. Ik doe dat in de over-

tuiging dat elk mens geschapen is als beeld van God. Dat zegt iets over je verhouding tot deze aarde, je medemens en jezelf. Het is ook het fundament onder jouw identiteit.

Ik bedoel dit als bemoediging en niet om je te overtuigen dat je christen moet zijn of blijven. In dit boek spreek ik wel met name christelijke jongeren aan, maar mijn doel is om jullie zelfstandig te laten nadenken over God, Bijbel en geloof. Ik heb geen enkel evangeliserend of 'blijf alsjeblieft bij de kerk'-motief. Dat zijn keuzes die jij zelf moet maken.

In elk hoofdstuk komen vragen aan de orde die je aan het denken zullen zetten. Aan het eind van elk hoofdstuk komen nog wat vragen langs. Gebruik ze vooral om met elkaar in gesprek te komen.

Ik hoop dat je bij het lezen van dit boek net zoveel plezier hebt als ik bij het schrijven.

Zwolle, voorjaar 2022

1

Bruisend
DRUK

DINSDAGAVOND 12 OKTOBER 2021

Het is me eindelijk gelukt. Vier jonge mensen zijn bereid om een uurtje met me te praten over hun leven. Het heeft nogal wat voeten in de aarde gehad. Ik wist wel dat jongeren een bruisend leven leiden, maar dat het zo lastig zou zijn om ze te pakken te krijgen had ik niet verwacht. Maar wat geeft het! Ze zitten er nu klaar voor en ze hebben er zin in. Dus laat ik ze eerst maar aan jullie voorstellen.

Onze gastheer is Jur. Hij heeft een leuk appartementje boven het winkelcentrum. Hij is 21 jaar en hij heeft een baan van 25 uur bij een provinciale stichting voor landschapsonderhoud. Van zijn inkomen kan hij krap rondkomen, dus daarom zit hij ook drie avonden achter de kassa van de supermarkt. Zelf wil hij binnenkort gaan studeren in Wageningen. Iets van bosbouw.

Femke is tweedejaarsstudent facilitaire dienstverlening en toerisme aan het mbo hier in de stad. Ze is net 18 jaar en ze is de verbindende schakel in dit clubje jongeren. Met z'n vieren komen ze één keer per twee weken bij elkaar. Dan eten ze samen en kletsen lekker bij. Maar op die avonden pakken ze ook altijd een onderwerp bij de kop dat ze hebben voorbereid door elkaar appjes te sturen met vragen over het onderwerp en kijk- en luistertips voor podcasts en interessante filmpjes.

Mariëlle (19) is net begonnen aan een opleiding voor grafische vormgeving. Ze is gek op fotograferen en zit al jaren op ballet. En ten slotte is daar Ruben (21), die na wat omzwervingen nu in zijn stagejaar zit en alles van elektriciteit afweet. Hij heeft een lange werkdag achter de rug in een renovatiepand, waar alle bedrading opnieuw moest worden gemonteerd.

Vier jongeren, vier heel verschillende mensen. Aan het werk, aan de studie, volle agenda's, bruisende levens. Waarom zoeken ze elkaar regelmatig op? Waarom zetten ze een boom op? Daarover later meer, maar eerst ben ik gewoon benieuwd naar hun leven en hoe hun agenda, hun dagen en weken er zoal uitzien.

HOE ZIET JE WEEK ERUIT?

Ik wil weten hoe bruisend hun leven is. Vandaar dat ik als eerste aan hen vraag wat ze zoal doen en of ze daarvan kunnen genieten.

‘Nou, dat genieten heeft door corona een flinke klap opgelopen’, reageert Femke. De anderen knikken instemmend.

‘Ja, dat snap ik, maar hoe was dat voor die tijd dan, toen alles gewoon, volgens het normale patroon verliep?’

Ze kijken elkaar wat aan en het is Ruben die begint. ‘Mijn wekker loopt elke morgen om zeven uur af. Ik moet om acht uur op mijn werk zijn en dat gaat door tot vier uur ’s middags. Ik werk nu in een oud pandje in de binnenstad en dat is echt hartstikke leuk. Elke dag kom je verrassingen tegen in zo’n oud huis. Hier ben ik dus van maandag tot vrijdag mee bezig. Behalve dan op woensdag. Dan zit ik op school.’

‘Wat doe je in je vrije tijd, Ruben?’

‘Ik woon nog thuis, met m’n moeder, en ik heb nog een jongere broer en zus die op school zitten. M’n moeder is gescheiden en die komt pas een uur of half zes uit haar werk. Dus als ik thuiskom zorg ik dat er wat eten op tafel komt. M’n broer en zus doen de boodschappen en ik vind koken gewoon erg leuk om te doen. Verder moet ik echt twee of drie avonden aan m’n huiswerk besteden. Die theorievakken vind ik serieus heel lastig en dat kost me gewoon veel tijd. Maar dinsdagavond ga ik met een paar vrienden muziek maken en als het even kan, daarna de stad in om wat te drinken. We hebben al zo’n drie jaar een bandje met elkaar en we treden ook regelmatig op. Verder zit ik op voetbal. Dus donderdagavond ga ik trainen en zaterdagmiddag speel ik uit of thuis een competitiewedstrijd. Ik hou echt geen tijd over en vaak zit ik daarom op zondagmorgen nog huiswerk te doen. Mijn moeder baalt daarvan, want die wil dat ik meega naar de kerk, maar dat lukt me echt niet altijd. Ja, één keer in de maand als we als band in de kerk spelen. Dat laat ik natuurlijk niet lopen. En dan heb ik ook nog dit cluppie.’

‘Je zit dus behoorlijk strak in je agenda, Ruben. Is dat voor jullie ook zo?’

‘Oh ja’, zegt Femke, ‘voor mij geldt precies hetzelfde. Op school ben ik echt met heel leuke dingen bezig. Ik heb eigenlijk niet eens zoveel les, maar er zijn voortdurend nieuwe opdrachten en projecten die ik moet uitwerken. Soms alleen, maar heel vaak in groepjes. Vorige week zat ik met drie anderen een week in Maastricht om daar met de VVV na te denken over nieuwe toeristische activiteiten. In zo’n week kan ik niet voor m’n paard zorgen en dat moet ik dan in de week erna echt weer oppakken. En ik zit op een gospelkoor. Op de donderdagavond is het repeteren en daarna nog even uitzakken in de stad. Ik zing ook mee in het koortje van de kerk en we oefenen elke zaterdagmorgen. Even denken... wat heb ik dan nog meer... oh ja’ – lachend – ‘ik heb ook een vriend en die wil me af en toe ook weleens zien in plaats van alleen maar te appen. Dus school, projecten, paardrijden, koor en een vriend. Ik zit gewoon helemaal vol.’

‘Maar je hebt toch ook nog een baantje?’ vraagt Mariëlle.

‘Och ja, dat is ook zo. Donderdag- en vrijdagavond ben ik van zes tot acht pizzakoerier. Het geld heb ik hard nodig om voor m’n paard te kunnen zorgen. Na het rondbrengen van de pizza’s ben ik donderdag precies op tijd voor de koorrepetitie.’

‘Worden jullie niet hartstikke moe, als je dit hoort?’, vraag ik zuchtend als Femke uitgepraat is.

‘Nee, hoezo?’ reageert Mariëlle verbaasd. ‘Je ziet toch dat Femke ervan geniet. Het zou toch balen zijn als ze dit allemaal niet zou kunnen doen?’

Uit m’n ooghoeken zie ik hoe Femke instemmend naar Mariëlle knipoogt.

‘Het wordt misschien nog erger als je mijn weekindeling hoort’, gaat Mariëlle verder. ‘Ik ben een echte ADHD’er. Ik kan gewoon niet stilzitten. In september ben ik begonnen, met de grafische school. Heerlijk concreet en alles wat we leren moet in de praktijk uitgewerkt worden. Ik teken zo ongeveer de hele dag door, tenminste, als ik geen balletoefeningen doe thuis. Ik zit al acht jaar op ballet en we zijn met de groep bezig om een grote uitvoering voor te bereiden samen met

het filharmonisch orkest. Wil ik een beetje op niveau blijven dan ben ik daar al gauw tien uur per week mee bezig. Ik hoef niet zo heel vaak naar school, dus ik kan gelukkig twee morgens in de week m'n oma helpen met de huishouding. Dat is echt een schat van een mens, maar ze wordt nu echt wat ouder en heeft hulp nodig. Dat zijn twee toffe morgens. Stofzuigen, boodschappen doen en met oma koffiedrinken en kletsen over van alles en nog wat. Ik kan echt niet stilzitten, maar ik weet van mezelf dat ik behoorlijk opgefokt kan raken. Ik moet mezelf regelmatig echt stoppen, maar op de bank zitten en naar een film kijken is een ramp voor mij. Op mijn verjaardag kwam mijn vader aanzetten met een fototoestel. 'Ga erop uit', zei hij toen, 'maak foto's van mensen, natuur, gevels, kan niet schelen wat, en ga daar dan grafisch iets mee doen.' Mijn vader is een held, want dat helpt me echt. Dus ik moet er elke week echt een paar uur op uit trekken in m'n een-tje. Ik kijk, maak foto's en ik kom dan tot rust. Heerlijk is dat. Ik doe dat vaak op zaterdag of zondag, maar in het weekend is er vaak ballettraining en repeteren met het orkest. En dan heb ik nog twee vriendinnen met wie ik min of meer een afspraak heb om op vrijdagavond te gaan stappen...'

Na nog een rondje koffie of thee vertelt Jur hoe hij de week doorkomt. 'Ik werk nu twee jaar bij een stichting voor landschapsonderhoud. Officieel 25 uur per week, maar doordat het een organisatie is met veel vrijwilligers wordt het vaak vrijwillig meer. Ik heb een soort coördinerende functie. Ik maak de planning voor het vrijwilligerswerk in overleg met de boswachters. Ik ga ook met hen het veld in om te noteren wat er moet gebeuren. En ik zorg voor de interne en externe communicatie. Het is echt een heel leuke baan. Als het me lukt ga ik ook regelmatig met de vrijwilligers mee. Wilgen knotten, bijvoorbeeld. Ik heb dit nu twee jaar gedaan en ik wil in deze richting wel verder. En om dit flatje te kunnen betalen zit ik dus drie avonden achter de kassa. Ik ben ook gek op spelletjes en games. Maandagavond is mijn vaste spelletjesavond. Met mijn broer die stageloopt in Londen en een neef die in Basel woont, speel ik dan online allerlei spannende wargames.

En ik zit op basketbal, dus op vrijdagavond en zondagmiddag kan je me in de sporthal vinden. Alles past netjes in mijn weekschema en ik geniet hier echt wel van.'

GENIETEN VAN... VAN ALLES EN NOG WAT?

Vier paar ogen kijken me aan. Het zijn vrolijke ogen. Ik zie geen stress, ik hoor geen diepe zuchten. Er hangt een onuitgesproken vraag in de gezellige kamer van Jur. Wat vind je hier nou van, ouwe vent. Kan je ons een beetje bijbenen? En als ik onder woorden breng wat ik zie en hun vraag hardop uitspreek, beginnen ze te lachen.

'Ik word wel blij van jullie verhalen', zeg ik dan, 'vooral omdat het zo overduidelijk is dat jullie er echt van genieten. En ik kan nu ook beter aanvoelen hoe corona en die lockdowns een ramp voor jullie zijn geweest.' Instemmend geknik.

'Een paar dingen vallen me echt op. Naast verplichte dingen als school en werk, zijn jullie allemaal ook sociaal bezig. Mariëlle helpt haar oma, Jur knot wilgen en Ruben zorgt voor het eten. Jullie moeten ook bijverdienen en natuurlijk zijn er je vrienden en vriendinnen. Ik hoor over voetbal, basketbal, muziek, koor, ballet en paardrijden. Allemaal leuk en jullie gaan er echt voor. Ik vind dat opvallend. Jullie doen het niet voor de lol, maar met heel je ziel en zaligheid. Ik vind dat bewonderenswaardig.'

Ik neem een slok koffie en vervolg: 'Wat me ook opvalt is iets waar jullie helemaal niks over gezegd hebben. Ik hoor jullie niks zeggen over hoeveel tijd jullie besteden aan sociale media. Ik vermoed dat daar ook veel energie in gaat zitten. Is dat zo?'

Ze kijken elkaar aan. Van sociale media maken ze allemaal intensief gebruik en de hele dag vliegen appjes en berichtjes heen en weer. Ze downloaden filmpjes en luisteren podcasts.

Mariëlle zegt aarzelend: 'Ik vermoed dat ik het meest met m'n mobiel in m'n handen zit. Vroeger was het nog veel meer, maar het is behoorlijk functioneel geworden. Het meeste gaat over dingen waar ik

toch al mee bezig ben. Als ik een mooie foto heb gemaakt, dan post ik die naar mijn vriendinnen en m'n vader. Of ik krijg een filmpje door waarop een balletoefening staat. Ik maak met de app een afspraak voor vrijdagavond. Ik zou niet weten hoe dat anders zou moeten zonder sociale media. Het scheelt een hoop tijd, maar twitteren doe ik niet meer.'

De anderen zijn het hiermee eens. Ze zitten best vaak achter een scherm, maar meestal is dat wel verbonden aan activiteiten die ze al doen. Hun gebruik van sociale media is functioneel geworden en het levert tijdwinst op. Femke vertelt dat ze een paar jaar geleden veel vloggers en influencers volgde. 'Ik voelde me toen behoorlijk onzeker over mezelf. Ik probeerde erachter te komen hoe ik me moest gedragen, wat ik aan moest en juist niet.'

'En dat is nu voorbij?' vraag ik.

'Dat klopt', zegt ze, 'en dat komt doordat ik beter weet wat ik wil.'

Jur, Mariëlle en Ruben herkennen wat Femke zegt. 'Ik hou erg van gamen', vertelt Ruben, 'en ik heb er vroeger echt uren aan besteed. Dat was in een tijd waarin ik niet wist wat ik moest doen en wat ik leuk vond. Het was verslavend, verdovend. Ik heb nu iets gevonden wat ik echt heel gaaf vind en een avond gamen is nog steeds tof, maar meer is het ook niet.'

Deze avond heb ik vier jonge mensen ontmoet die kans gezien hebben om sociale media te gebruiken voor de dingen waar ze toch al mee bezig zijn.

'Maar dan nog even wat, mensen. Jullie zijn alle vier christen en bezoeken regelmatig een kerkdienst. Maar in jullie weekagenda hoor ik daar niks over. Hoe zit dat? Hebben jullie geen vragen over God en waarom je vandaag christen zou zijn en wat je moet met de Bijbel?'

'We kennen elkaar van het jeugdwerk van de kerk', zegt Femke, 'en we hebben toen het onderlinge contact en de gesprekken fijn gevonden. Daarom zijn we ervoor onszelf mee doorgegaan en ontmoeten we elkaar om de twee weken. En omdat we elkaar vertrouwen kunnen we van alles bespreken.'

Ruben valt haar bij: ‘We hebben best veel vragen. Ik tenminste wel. Wie of wat is God eigenlijk en hoe zit dat met evolutie en de Bijbel. Ik weet het echt niet, hoor, maar ik lig er niet wakker van. Waarom zou ik me er druk om maken als ik geen antwoord heb op dat soort grote vragen? Misschien komt dat later nog wel en het belemmert me echt niet om vandaag gewoon lekker bezig te zijn.’

‘Dat was in jouw tijd wel anders, hè Willem’, vermoedt Jur met een brede grijns op z’n gezicht.

‘Absoluut, Jur, en dat is ook precies waarom ik zo van jullie zit te genieten.’

OM OVER NA TE DENKEN EN DOOR TE PRATEN

- Heb jij ook zo’n bruisend leven en kan jij ook van alles genieten?
- Wat mag van jou wel uit je agenda verdwijnen en waarom?
- Wat zou je graag gaan doen, waar je eigenlijk geen tijd voor hebt?
- Wat is jouw grote vraag met betrekking tot je eigen leven en toekomst?

2

'HEERLIJKE'
stress

